

population. Widespread criteria are economic and social results, which are measured by the Human Potential Development Index – supported and endorsed by the UN. It is an integral index, which combines the three sub-indexes: life expectancy, level of education and GDP per capita.

Human potential development index, as an additional means of evaluating the results of innovative activities, seeks to compare the levels of regional development and to plan actions to balance them.

References:

1. Baratashvili E., N. Grdzlishvili – «Regional Management» Tbilisi – 2012.
2. Oniani I. «Economic and Social Statistics» ATSU Kutaisi – 2013.

РЕЙТИНГОВЕ УПРАВЛІННЯ В РЕГІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМАХ, ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ.

*Боднарук І.Л., стажист-викладач кафедри «Землевпорядкування та кадастру»,
Івано-Франківський національний університет нафти і газу,
аспірант кафедри економічної кібернетики,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
м. Івано-Франківськ, Україна*

На сьогоднішній час тільки відбувається процес впровадження практики рейтингового управління та формування методологічних засад щодо рейтингового оцінювання. Рейтингове управління – це «метод управління, який ґрунтується на рейтинговій оцінці у процесі аналізу, контролю, обліку, прогнозування та регулювання діяльності економічних систем», який є укрупненим результатом багатофакторного економічного аналізу.

Роль рейтингового управління в регіональних економічних системах є достатньо значним і покликане відіграти значну роль в забезпеченні підвищення ефективності його функціонування. Основою для розвитку рейтингового управління є науково-обґрунтована концепція, яка, з одного боку, базується на теоретичних підходах до визначення суті рейтингового управління, а з іншого враховує особливості функціонування регіональної економічної системи.

Діапазон використання рейтингового підходу в управлінні економічними системами досить широкий: від окремого підприємства, комерційного банку до фінансової системи держави [1], причому, характерною особливістю процесу рейтингового управління є те, що рейтингова оцінка виступає одночасно як інструментом, так і ціллю управління.

Необхідно зазначити, що в Україні ринок рейтингових послуг перебуває на початковій стадії свого розвитку. Тому в нашій державі відсутня рейтингова культура, а рейтингові оцінки не завжди є об'єктивними і незалежними. Крім того, в

умовах відсутності інформаційної (перш за все, фінансової) прозорості рейтинги часто формуються не за даними фінансової звітності й представленими у ній кількісними показниками, а на основі якісних характеристик й інформації, наявної у вільному доступі. Використання при рейтингуванні суб'єктивної інформації знижує вірогідність рейтингових оцінок і частково спотворює зміст рейтингової діяльності.

Складність і громіздкість розв'язання перелічених вище проблем, а також зростаюча роль інформаційних технологій у прийнятті управлінських рішень визначає актуальність як проблеми розроблення теорії рейтингового управління, так і розроблення й застосування науково обґрунтованих методик.

Процес обчислення рейтингу є оцінкою масиву даних щодо всебічної оцінки діяльності економічних систем за фіксованих шкал відповідно до методики, яка визначається з огляду на мету оцінки. Можна виокремити два типи методик обчислення рейтингу, де до першого типу відносять вибір функції корисності й обчислення її значення на підставі даної комплексної оцінки, а до другого типу відносять обчислення рейтингу економічної системи на підставі експертних процедур. Основним недоліком першого типу є відносно жорстка регламентація процесу обчислення рейтингу типу функції корисності. Основним недоліком методик другого типу є складність і великі витрати ресурсів у процесі обчислень. Але існують також змішані методики.

Із цього означення випливає, що рейтингове управління є процесом, у якому рейтинг використовується для аналізу, контролю, обліку, прогнозування та регулювання діяльності економічної системи. Тому методику обчислення рейтингу можна інтерпретувати як цільову функцію рейтингового управління, значення якої є індикатором стану економічної системи.

Суттєвою характеристикою процесу рейтингового управління є те, що рейтингова оцінка одночасно виступає і як інструмент, і як ціль управління. Вибір методики обчислення рейтингу залежить від конкретної стратегії управління (реалізації стратегії планування). Остання визначається набором групи цілей, що відповідають різним аспектам функціонування економічної системи, які впорядковані за їх пріоритетами. Кожна ціль поділяється на елементарні підцілі, що впорядковуються як за пріоритетами, так і за термінами їх реалізації.

З погляду рейтингового управління істотними є такі особливості рейтингового оцінювання:

1. Рейтинг є втіленням такої функції управління, як аналіз у його чистому вигляді, тобто «аналіз високого рівня».

2. У підґрунтя рейтингової оцінки закладено принцип відповідності функціонування економічної системи низці критеріїв, тобто рейтинг є результатом процесу багатофакторного аналізу економічної системи.

Для конкретної економічної системи рейтингове управління може мати такі аспекти: внутрішнє рейтингове управління та зовнішнє рейтингове управління [2]. Загальна структура процесу обчислення рейтингу схематично наведена на рисунку.

Суттєвою характеристикою методики як алгоритму є те, що характер обчислень істотно залежить від входу, тобто від вихідної інформації.

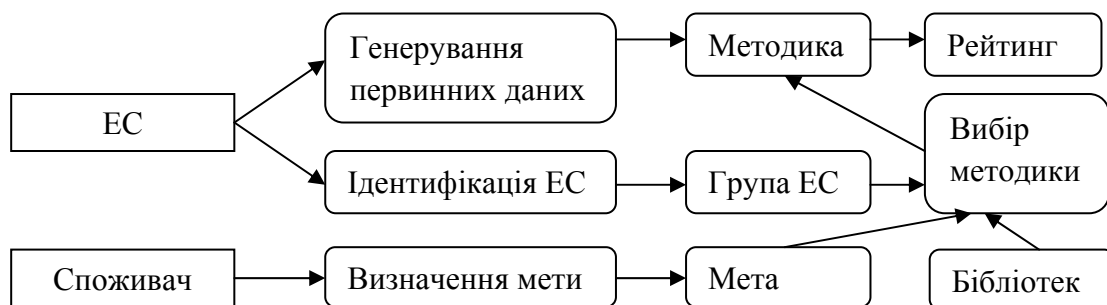

Рис. Структура процесу обчислення рейтингу економічної системи

Джерело: побудовано за матеріалами [3]

У науковій літературі виокремлюють такі п'ять основних етапів процесу обчислення рейтингу економічної системи:

Етап 1. Підготовка первинних даних.

Етап 2. Опрацювання даних.

Етап 3. Статистичний аналіз.

Етап 4. Трендовий аналіз.

Етап 5. Обчислення рейтингу.

Узагальнено визначення рейтингу включає такі основні етапи:

1) збір, систематизація та аналітичне опрацювання інформації (статистичної, експертної) за обраний для аналізу період;

2) вибір та обґрунтування системи показників, що використовуються для обчислення рейтингової оцінки, їх структуризація;

3) розроблення методології, методики та інструментарію щодо обчислення інтегрованого показника рейтингової оцінки;

4) ранжирування об'єктів (елементів вибірки) згідно з кількісним значенням інтегрованого показника рейтингової оцінки для кожного з них.

Отже, рейтингове управління на основі рейтингової оцінки багаторівневих економічних систем забезпечує прийняття ефективних управлінських рішень та можливість застосування і прогнозування різних стратегій, які забезпечать стабільний стан та розвиток соціально-економічних систем, як окремо, так і в цілому.

Список літератури:

1. Організаційно-методичні підходи до запровадження в НБУ системи оцінки стійкості фінансової системи: інф.-анал. матер. / За ред. В.І. Міщенко, О.І. Кіреєва, М.М. Шаповалової. – К.: Центр наукових досліджень НБУ, 2005. – 97 с.

2. Ніколіна І.І. Теоретичні основи рейтингового управління соціальним розвитком регіону / І.І. Ніколіна // Університетські наукові записки / Вісник

Хмельницького інституту регіонального управління та права. – Хмельницький, 2013. – №2(46). – С. 267-272.

3. Богатов О.И. Рейтинговое управление экономическими системами / О.И. Богатов, Ю.Г. Лысенко, В.Л. Петренко, В.Г. Скобелев. — Донецк: Юго-Восток, 1999. – 110 с.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ

*Єрохондіна Т.О., к.т.н., доц., доцент кафедри менеджменту виробничої сфери,
Байрам О.Н., магістрант,
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет,
м. Дніпропетровськ, Україна*

Інновації є частиною науково-технічної, інноваційної та інвестиційної політики держави, тому роль держави має зводитися до розробки та реалізації державних стратегій та програм розвитку економіки, науково-технічної політики, метою яких має стати створення сприятливих умов, спрямованих на розвиток науки і техніки.

У реалізації інноваційної стратегії розвитку регіонів України важливу роль відіграє їх науковий потенціал. Особливість сучасного етапу розвитку регіонів України полягає у трансформації наукового потенціалу згідно з ринковими перетвореннями всієї системи соціально-економічних відносин і його адаптацією до ринкових умов, а також з об'єктивними змінами, які відбуваються у світовому масштабі внаслідок переходу до створення постіндустріального суспільства. Дослідження свідчать, що поряд із поглибленням диференціації соціально-економічного розвитку регіонів відбувається й посилення нерівномірності розміщення та розвитку наукового потенціалу, який розглядається як основа забезпечення їх конкурентоспроможності, важлива складова регіональних інноваційних систем.

До основних проблем розвитку наукового потенціалу регіонів слід віднести:

- зміну структури наукового потенціалу під час скорочення попиту на інноваційні види діяльності та зміну ролі секторів науки (академічного, галузевого, заводського, сектора вищої освіти) у забезпеченні інноваційних потреб регіонального виробника, необхідність їх адаптації до нових умов функціонування;
- незбалансованість напрямів наукових досліджень (потенційних можливостей) і регіональних потреб у науковому супроводі. Разом із тим обмеженими є розроблення світового рівня та попит із боку споживачів інших регіонів й іноземних країн; обмежені міжнародні контакти;
- суперечність між необхідністю підтримки конкурентних переваг суб'єктів господарювання на міжнародних та внутрішніх ринках і повільною динамікою розвитку інноваційного підприємництва, що не забезпечує зростання обсягів